

Krūts vēža slimnieču aerobās spējas pirms ķīmijterapijas uzsākšanas

Rūdolfs Cešeiko^{1,2}, Jānis Eglītis², Andrejs Srebnis², Mihails Timofejevs², Egils Pūrmalis², Signe Tomsone³

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Doktorantūras nodaļa, Latvija

² Latvijas Onkoloģijas centrs, Krūts ķirurģijas nodaļa

³ Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas fakultāte, Latvija

Ievads. Sievietes, kurām tiek diagnosticēts krūts vēzis (KV), saskaras ar sarežģītām garīgās un fiziskās veselības problēmām, un līdz šim netika pilnībā izvērtētas KV slimnieču fiziskās spējas pirms ķīmijterapijas uzsākšanas. Kardiorespiratorā izturība jeb aerobās spējas tiek definētas kā varēšana ar vidēju vai augstu intensitāti veikt fizisko aktivitāti, noslogojot visu ķermeni ilgāku periodu. Maksimālais skābekļa patēriņš (VO_{2max}) ir viens no būtiskākajiem faktoriem, kas raksturo kardiorespiratorās sistēmas darbaspējas, jo tas vistiešāk parāda šo sistēmas funkciju. Zemas aerobās spējas būtiski paaugstina sirds un asinsvadu slimību attīstības risku.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis – izmērīt VO_{2max} pacientēm, kurām tikko diagnosticēts KV, pirms ķīmijterapijas uzsākšanas. KV slimniecēm (I-III stadija) 2-3 nedēļas pēc operācijas tika veikts maksimālās slodzes tests uz skrejceļa. Dati tika iegūti no pētījuma, kas veikts Latvijas Onkoloģijas centrā, Krūts ķirurģijas nodaļā, izstrādājot promocijas darbu. Iegūtais slodzes testa rezultāts izpētes grupai tika salīdzināts ar vispārējo normu, t. i., ar veselām vienaudzēm tajā pašā vecumā.

Rezultāti. Veicot maksimālās slodzes testu 20 krūts vēža slimniecēm (vecums – 49 ± 8 gadi), tika iegūts šāds rezultāts: VO_{2max} $25,2 \pm 4$ ml/kg/min. Šis rezultāts ir par 23% zemāks, salīdzinot ar datiem no Amerikas Sporta medicīnas koledžas vadlīnijām par veselām vienaudzēm, kuras neiesaistās mērķtiecīgās fiziskās aktivitātēs un ir tajā pašā vecuma grupā, proti, VO_{2max} vidējie rādītāji sievietēm 45-55 gadu vecumā ir 31 ml/kg/min. Krūts vēža slimnieces, kam VO_{2max} ir 25,2 ml/kg/min, atbilst veselo sieviešu kategorijai, kuras ir par 10 gadiem vecākas. Sievietes, kuras testu pārtrauca, kā limitējošo faktoru atzīmēja apakšējo ekstremitāšu muskuļu vājumu.

Secinājumi. Krūts vēža slimnieces 2-3 nedēļas pēc operācijas spēj veikt maksimālās slodzes testu. Pacientēm pirms ārstēšanas uzsākšanas tika novērotas par 23% zemākas aerobās spējas. Savlaicīgs un efektīvs aerobais treniņš ir nepieciešams, lai saglabātu vai palielinātu viņu aerobās spējas, kas novērstu sirds un asinsrites slimību attīstības risku ārstēšanas laikā. Nepieciešami kliniski pētījumi, kuros tiktu salīdzinātas dažādas aerobo treniņu metodes, lai noteiktu atbilstošāko un efektīvāko treniņa metodi ārstēšanas laikā.